

of the righteous.” (Proverbs 10:6) And a crown is included among the king's garments. He, too, may He be blessed, prepares for us clothing for the Garden of Eden — a garment worthy of Sages — and crowns us.

Practical Law:

Rambam, Laws of Idolatry, Chapter 12

(1) A person of indeterminate gender and a hermaphrodite are a doubtful [category]. We place upon them the stringencies of a man and the stringencies of a woman in every case, and they are obligated in everything. But if they transgress, they are not flogged. (2) Even though a woman is allowed to shave the corner of her head, she is forbidden to shave the corner of a man's head. Even regarding a minor, it is forbidden for her to shave the corner of his [head]. (3) The Sages gave no [minimum] measurement for the corner that one must leave at the temples. But we have heard from our Elders that one does not leave less than forty hairs. It is permitted to clip the corners with scissors. The only thing that is forbidden is destroying with a razor.

בְּזוֹהַר בְּכִמְהָ דּוּכְתִי עַל פְּסוּק (משלי י) בְּרִכּוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק וְהֶעֱטָרָה בְּכָל הַמְּלֻבוֹשׁ לְמַלְךְ גַּם הוּא יִתְבָּרַךְ מִתְקַן לָנוּ מְלֻבוֹשִׁים לְגַן עֵדֶן חֲלוּקָא דְרַבָּנָן וּמֶעֱטָרָנוּ:

הלכה

הרמב"ם הלכות ע"ז פרק י"ב

א טוּמְטוּם וְאַנְדְרוֹגִינוּס הָרִי הֵן סִפֵּק נוֹתֵינָן עֲלֵיהֶן חוּמְרֵי הָאִישׁ וְחוּמְרֵי הָאִשָּׁה בְּכָל מְקוֹם וְחַיִּיבִין בְּכָל וְאֵם עֲבָרוּ אֵינָן לּוֹקֵינָן; ב אִף עַל פִּי שְׁהָאִשָּׁה מִתְּרַת לְגַלְחַ פֶּאת רֹאשָׁה הָרִי הִיא אֲסוּרָה לְגַלְחַ פֶּאת רֹאשׁ הָאִישׁ וְאֶפִּילוּ קִטְן אֲסוּר לָהּ לְגַלְחַ לוֹ פֶּאה; ג וּפֶאה שְׁמַנְיָחִין בְּצַדְעָה לֹא נִתְּנוּ בּוֹ חֻכְמִים שִׁיעוֹר וְשִׁמְעוּנוּ מִזְקַנְיֵנוּ שְׁאִינוּ מַנִּיחַ פְּחוֹת מֵאַרְבָּעִים שְׁעֵרוֹת וּמִתְרַת לְלֶקֶט הַפֶּאוֹת בְּמִסְפָּרִים לֹא נֶאֱסַר אֶלָּא הַשְׁחָתָה בְּתֵעַר:

MIKEITZ FOR WEDNESDAY

TORAH

מקץ ליום רביעי

תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי ו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טו וַיֵּעַן יוֹסֵף אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר בְּלַעֲדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה: יז וַיֹּדֶבֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף בְּחִלְמֵי הַנְּנִי עֵמֶד עַל־שֵׁפֶת הַיָּאֵר: יח וְהִנֵּה מִן־הַיָּאֵר עֹלֹת שִׁבְעַ פְּרוֹת בְּרִיאֹת בְּשָׂר וַיִּפֹּת תֵּאֵר וַתִּרְעֶינָה

טו וַיֵּעַן יוֹסֵף אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר בְּלַעֲדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה: יז וַיֹּדֶבֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף בְּחִלְמֵי הַנְּנִי עֵמֶד עַל־שֵׁפֶת הַיָּאֵר: יח וְהִנֵּה מִן־הַיָּאֵר עֹלֹת שִׁבְעַ פְּרוֹת בְּרִיאֹת בְּשָׂר וַיִּפֹּת תֵּאֵר וַתִּרְעֶינָה

(16) So Yosef answered Pharaoh, saying, It is not me! It is God Who will provide the answer for the welfare of Pharaoh. (17) So Pharaoh told Yosef: In my dream, behold! I was standing on the bank of the River. (18) And look! Out of the River emerge seven plump cows of good form, and they grazed in the

RASHI

רש"י

(טו) בְּלַעֲדֵי. אֵין הֶחֱכְמָה מִשְׁלִי, אֶלָּא אֱלֹהִים יַעֲנֶה, [The meaning of our verse is as follows:] The wisdom [to interpret] “is not mine (בל עדי).” Rather, “It is God Who will provide the answer” — He will put the

וּרְעִין בְּאֶתְרוֹ: יט וְהָא שְׁבַע
 תּוֹרְתָא אֲחֵרִין סִלְקִין בְּתַרְיֵהוּן
 חֲסִיכִין וּבִישָׁן לְמַחְזִי לְחָדָא
 וְחֲסִירִין בְּשַׁר לֹא חֲזוּתִי כֹתְתֵהּ
 בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם לְבִישׁוֹ:
 כ וְאֶלְקִין תּוֹרְתָא חֲסִיכְתָא
 וּבִישְׁתָּא יֵת שְׁבַע תּוֹרְתָא
 קְדָמִיתָא פְּשִׁימְתָא: כא וְעֵלָא
 לְמַעֲיָהּ וְלֹא אֲתִידַע אַרְי עֵלוּ
 לְמַעֲיָהּ וּמַחְזִיָּהּ בִּיש פֶּד
 בְּקָדְמִיתָא וְאֲתַעֲרִית:

בְּאֶחָיו: יט וְהִנֵּה שְׁבַע פָּרוֹת אַחֲרוֹת עֲלוֹת
 אַחֲרֵיהֶן דְּלוֹת וְרַעוֹת תֵּאָר מְאֹד וְרִקּוֹת
 בְּשַׁר לֹא-רִאִיתִי כַהֲנָה בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם
 לְרַע: כ וְתֹאכְלֶנָּה הַפָּרוֹת הַרְקוֹת וְהַרְעוֹת
 אֵת שְׁבַע הַפָּרוֹת הָרֵאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאֹת: כא
 וְתִבְאֵנָה אֶל-קַרְבָּנָהּ וְלֹא נֹדַע כִּי-בָאוּ אֶל-
 קַרְבָּנָהּ וּמְרִאֵיהֶן רַע כַּאֲשֶׁר בִּתְחִלָּה וְאִיקָץ:

marsh. (19) And then — after them, seven other cows emerge. [These were] skinny, of very bad form and emaciated. I have not seen bad ones like these in all the land of Egypt. (20) The emaciated, bad cows ate up the first seven plump cows. (21) They entered their innards, but it was not recognizable that they had entered their innards, for their appearance was as scrawny as it had been at first. And I awoke.

RASHI

answer into my mouth, “for the welfare of
 Pharaoh.” (19) דלוֹת — [means:] “Skinny,”
 as in [Yonadav’s statement] addressing
 Amnon (II Samuel 13:4), “Why are you so
 skinny (דל) ...?”

רש"י
 יתן ענינה בפי לשלום פרעה: (יט) דלוֹת. בחושיֹת,
 כמנו: מדוע אתה ככה דל דאמנון: ורקוֹת בְּשַׁר. כל
 לשון רְקוֹת שְׁבִמְקָרָא חֲסִרֵי בְּשַׁר, וּבְלַעַז בלואש:
 ורקוֹת רַעוֹת — Wherever the term רַעוֹת appears in Scripture, it signifies
 “lacking flesh;” bloses in Old French.

PROPHETS I Kings 4

(ב) וְאֵלִין רַב־בָּיָא דִּי לִיה
 עֲזַרְיָהוּ בֶר צְדוֹק פְּהֵנָא:
 (ג) אֵלִיחֹרֶף וְאַחִיָּה בְנֵי שִׁישָׁא
 סִפְרָיָא יְהוֹשֻׁפֵט בֶר אַחִילוּד
 מְמַנָּא עַל דְּכַרְנֵיָא: (ד) וּבְנֵיָהּ
 בֶר יְהוֹיָדָע מְמַנָּא עַל חִילָא
 וְצְדוֹק וְאַבְיָתָר פְּהֵנָא:
 (ה) וְעֲזַרְיָהוּ בֶר נָתָן מְמַנָּא עַל שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִלְכָא:

נביאים מלכים א פרק ד
 ב וְאֵלֶּה הַשָּׂרִים אֲשֶׁר-לוֹ עֲזַרְיָהוּ בֶן-צְדוֹק הַכֹּהֵן:
 ג אֵלִיחֹרֶף וְאַחִיָּה בְנֵי שִׁישָׁא סֹפְרִים יְהוֹשֻׁפֵט
 בֶן-אַחִילוּד הַמִּזְכִּיר: ד וּבְנֵיָהּ בֶן-יְהוֹיָדָע עַל-
 הַצֵּבָא וְצְדוֹק וְאַבְיָתָר פְּהֵנִים: ה וְעֲזַרְיָהוּ בֶן-נָתָן
 עַל-הַנְּצִבִים וְזָבוּד בֶן-נָתָן כֹּהֵן רֵעָה הַמֶּלֶךְ:
 (ה) וְעֲזַרְיָהוּ בֶר נָתָן מְמַנָּא עַל אֶסְטְרִטִינָא וְזָבוּד בֶר נָתָן רַבָּא שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִלְכָא:

(2) And these were the princes whom he had, Azaryahu the son of Zadok the priest. (3) Elichoref and Achiah, the sons of Shisha, scribes, Yehoshafat the son of Achilud the recorder. (4) And Benayahu the son of Yehoyada was over the host, and Zadok and Evyatar were the priests. (5) And Azaryahu the son of Natan was over the officers, and Zavud the son of Natan was principal officer, and the

RASHI

(3) Scribes — to write the chronicles. The
 recorder — Which judgment came before

רש"י
 (ג) סֹפְרִים. לכתב דברי הימים: הַמִּזְכִּיר. איזה משפט

וּוְאֶחֱשָׁר עַל־הַבַּיִת וְאֲדוֹנִירָם בֶּן־עֲבֵדָא עַל־הַמֶּסֶ: (1) וְאֶחֱשָׁר מִמְנָא עַל בַּיִתָא וְאֲדוֹנִירָם בֶּר עֲבֵדָא מִמְנָא עַל מִסְקֵי מִיִּסִין: (2) וְלִשְׁלֹמֹה תְרֵי עֶשֶׂר אֶסְטְרִיטִינָא מִמְנָן עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וּמִסֻּבְרִין יֵת מִלְכָּא עַל־אֶחָד (קִרֵי הָאֶחָד) לְכָל־כָּל:

וְיֵת אֲנֶשׁ בֵּיתִיהָ יִרְחָא בְּשֵׁתָא מְטֵי לְחוּד לְסוּבְרָא:

king's friend. (6) And Achishar was over the household, and Adoniram the son of Avda was over the levy. (7) And Shlomoh had twelve officers over all Israel, who provided victuals for the king and his household; each man had to make provision for one month out of a year.

RASHI

him first, that he might decide it first. (5) The officers — The appointed officials. (7) Who provided victuals ... — All his meals, and the food of the horses, and his other needs.

Writings Mishlei 9

יב אִין חֲכִימָתָא לְנַפְשָׁךְ חֲכִימָתָא וְאִם תְּהוּי מִמִּיק בְּלַחוּדִיךָ תִּטְעֵן: יג אֲתָתָא סְכֻלָּתָא וּפְרִידָתָא שְׁבַרְתָּהּ וְלֹא יִדְעָא טְבַתָּא: יד וְיִתְבָּה עַל תְּרַע בַּיִתָּה עַל כּוֹרְסִיא רְמָא וְעֵשִׂינָא: טו וְקִרְיָא לְעֵבְרֵי אֶרְחָא דְתַרְיָצֵי אֶרְחָתְהוֹן: טז מְטוּל מִן דְּשִׁבֵר נֹאֲתָא לְוִתָּהּ וְחִסִּיר רַעֲיָנָא וְאִמְרָה לֵיהּ: יז מִיָּא גְנוּבִיא חֲלִין וְלַחְמָא דְטִימּוּרָא בְּסִימָא:

(12) If you have become wise, you have become wise for yourself, and if you scorn, you will bear it alone. (13) The woman of folly is turbulent; she is simple and knows nothing. (14) She sits at the entrance to her house on a chair on the heights of the city, (15) To call to the passersby, who are going straight on their ways. (16) Whoever is simple, let him turn in here, and whoever is devoid of sense, and she says to him, (17) Stolen water is sweet, and bread eaten in secret is pleasant.

RASHI

(17) Stolen water is sweet — The pleasure afforded by intimacy with a single woman does not equal that afforded by intimacy with a married woman.

Mishnah Bava Kamma, chapter 10

א הַגּוֹזֵל וּמֵאֲכִיל אֶת בְּנֵיו, וְהֵנִיחַ לַפְּנִיָּהּ, פְּטוּרִין רַבְּנוּ עוֹבְדֵיהּ מִבְּרִטְנֹרָא א הַגּוֹזֵל וּמֵאֲכִיל. וְהֵנִיחַ לַפְּנִיָּהּ. אוּ שְׁהֵנִיחַ לַפְּנִיָּהּ הַגּוֹזֵלָה קִימַת: פְּטוּרִים מִלְּשֵׁלֵם. אִם אֲכָלוּהּ אַחַר מִיתַת

רש"י

בֵּא לְפָנָיו רֵאשׁוֹן שְׁיִפְסְקוּנוּ רֵאשׁוֹן: (ה) הַנְּצַבִּים. שְׂרִים מִמְּנָים: (ו) וְכָל־כָּלֹו אֶת־הַמֶּלֶךְ. כָּל סְעוּדָתוֹ וּמֵאֲכָל הַסּוּסִים וְשָׂאֵר צְרָכָיו:

כתובים משלי פרק ט

יב אִם־חֲכִמָּתָא חֲכִמָּתָא לָךְ וְלֹאֲתָ לְבִדְךָ תִּשָּׂא: יג אֲשֶׁת פְּסִילוֹת הַמִּיָּה פְּתִיּוֹת וּבִלְיַדְעָה מָה: יד וְיִשְׁבָּה לַפֶּתַח בַּיִתָּה עַל־כֹּפֶא מְרִמֵי קִרְתָּ: טו לְקִרְיָא לְעֵבְרֵי־דְרַךְ הַמִּישׁוּרִים אֶרְחוֹתָם: טז מִי־פְתֵי יִסֵּר הַנֶּה וְחִסֵּר־לֵב וְאִמְרָה לּוֹ: יז מִי־גְנוּבִים יִמְתְּקוּ וְלַחֵם סֻתְרִים יִנְעִם:

רש"י

(יז) מִי־גְנוּבִים יִמְתְּקוּ. אִין טַעַם בֵּיאַת פְּנוּיָהּ כְּטַעַם בֵּיאַת אֲשֶׁת אִישׁ:

משנה בבא קמא פרק י

meyaesh, i.e., the owner had given up hope of ever recovering the item] and fed his children or left [it] to them [as an inheritance and they ate it then], they would not be liable to make restitution [since they had not stolen anything, nor are the stolen goods in existence], but if there was anything [in the estate] which could serve as security, [to repay the theft, which had belonged to their father during his lifetime, i.e., real estate,] they would be liable to pay [since there automatically was a lien on the property. However, after the Rabbis enacted that loans on an estate were also payable from the movable possessions of the estate, the law here would follow that it must be repaid regardless of whether it was before, or after *yiush*, or if the estate contained real property, or not]. No money may be taken for change either from the box of the customs collectors or from the purse of the tax collectors [who collect customs or taxes in an unlawful manner, i.e., one who was not appointed by the government, or one, who charges, as he pleases, as these are considered to be stolen goods], nor may charity be taken from them, though it may be taken from their [coins which they have at] home or in the marketplace [which were not in the box where they kept the tax monies, so, too, one who makes a tax payment may receive his change, even from the box itself]. (2) If customs collectors took away a man's donkey and gave him another donkey instead, or if robbers stole his garment and gave him another garment in its place, it belongs to him, for the [previous] owners have surely given up hope of recovering it [and since the renunciation by the owner was followed by a transfer of possession, ownership was transferred to the possessor]. If one rescued [articles] from a river, from a marauding band, or from robbers, if the owners have given up hope of [recovering] them, they belong to him. So, too, regarding swarms of bees [which had left their

רבנו עובדיה מברטנורא

אביהם וליתא בעינה, פטורים מלשלם, דהא אינהו לא גזול מידי, ומטללי לא משעבדי לבעל חוב. ואם לא אכלוה והיא בעינה, חייבים להחזיר: **אם היה דבר שיש בו אחריות**. כלומר ואם הניח להם אביהם דבר שיש בו אחריות שהם קרקעות, חייבים לשלם אף על פי שאכלוה כבר. הכי מתרצה מתניתין בגמרא. ולענין פסק הלכה, הגזול ומאכיל את בניו, בין שאכלו לפני יאוש בין שאכלו לאחר יאוש, חייבים לשלם מממון שהניח להם אביהם, בין מנכסים שיש להם אחריות בין מנכסים שאין להם אחריות, דהאידינא מטללי משעבדי לבעל חוב. ואם לא הניח הגולן כלום, אם אכלו הבנים הגזולה לפני יאוש, חייבים לשלם משלהם. ואם לאחר יאוש אכלו, אין חייבים לשלם משלהם אא"כ הניח להם אביהם: **אין פורטין**. אין מחזליפם טלעים בפרוטות: **מתיבת המוכסין**. ליטול פרוטות מתיבתן שנותנים בה מעות המכס: **ולא מכיס של גבאים**. גבאי המלך שגובה כסף גולגולת וארנוא. לפי שהן של גזל. ודוקא במוכס נכרי או מוכס ישראל שאין לו קצבה, שלוקח כמו שהוא רוצה. אבל מוכס ישראל שהעמידו אפילו מלך נכרי ולוקח דבר קצוב בחוק המלכות, אינו בחזקת גזול ופורטין מתיבתו. ולא עוד אלא שאסור להבריח מן המכס שלו, דדינא דמלכותא דינא: **מתוך ביתו**. של מוכס שהוא בחזקת גזול: **או מן השוק**. אם יש לו מעות בביתו או בשוק שאינם בתיבת המכס. ואם חייב אדם פרוטות למוכס מן המכס בחצי דינר ואין לו פרוטות. נותן לו דינר כסף ומקבל ממנו פרוטות בשוה חציו ואע"פ שנותן לו מתיבת המכס, מפני שהוא כמציל מידו: **ב הרי אלו שלו**. דמסתמא נתיאשו הבעלים מיד, וקננהו היאך ביאוש ושינוי רשות: **אם נתיאשו הבעלים**. דשמעינהו דאייאש, דאמרי ווי לחסרון כיס. אבל סתמא לא. ורישא

owner's property in favor of his own]: if the owners have given up hope of recovering them, they belong to him. Rabbi Yochanan ben Beroka said: Even a woman or a minor [whose testimony is generally not accepted] is trusted to say, This swarm emanated from here [thus establishing the ownership of the swarm; this is because acquisition of a swarm of bees is only by Rabbinic law]. The owner [of bees] is allowed to walk into the field of his neighbor for the purpose of rescuing his swarm, though if he causes damage he must pay for the amount of damage he does. He may, however, not cut off his neighbor's branch [upon which his bees have settled] even with the intention of paying him its value. Rabbi Yishmael the son of Rabbi Yochanan ben Beroka, however, says, He may even cut it [his neighbor's branch] off, if he intends to repay him the value [the law is not in accordance with Rabbi Yishmael]. (3) If a man identifies [through witnesses,] his articles or books in the possession of another person [and he had not given up hope of recovering them], and there had been a report of a robbery in town [before he identified his articles], the purchaser [who claims he purchased them in the marketplace] must swear how much he paid [for them] and takes [from the original owner] accordingly [and he restores the articles or books to the original owner]. But if [such a report of theft had] not [been spread], he is not believed, for I may say that he [the original owner] sold them to another person from whom he [the one in whose possession it was found] purchased them [in a lawful manner]. (4) If one man was coming along with a barrel of wine and another with a jug of honey, and the barrel [i.e., jug] of honey happened to crack, and the other poured out his wine and rescued the honey into his [empty] barrel, he would be able to claim no more than the value of his services [but not for the value of the wine, since the owner of the honey had not requested him to pour out his wine]; but if he said [at the outset], I am going to rescue

דבורים, אם נת'אשו הבעלים, הרי אלו שלו. אמר רבי יוחנן בן ברוקה, נאמנת אשה או קטן לומר, מפאן יצא נחיל זה. ומהלך בתוך שדה חברו להציל את נחילו. ואם הזיק, משלם מה שהזיק. אבל לא יקץ את שוכו, על מנת לתן את הדמים. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר, אף קוצץ ונותן את הדמים: ג המכיר כליו וספריו ביד אחר, ויצא לו שם גנבה בעיר, ישבע לו לוקח כמה נתן, ויטל. ואם לאו, לא כל הימנו, שאני אומר מכרן לאחר ולקחן זה הימנו: ד זה באבתחיתו של יין וזה בא בכדו של דבש, נסדקה חביתו של דבש, ושפך זה את יינו והציל את הדבש לתוכו, אין לו אלא שכרו. ואם אמר, אציל

רבנו עובדיה מברטנורא

דנטלו לסטים את כסותו דמשמע דמסתמא מתיאשו, מיירי בלסטים ישראל, דכיון דדייני ישראל אמרי הבא עדים הבא ראיה, מבי נטלו לו לסטים מייאש. וסיפא בלסטים נכרים, שדייני נכרים דנין בגאווה ובורעו ובאומדן דעת בלא עדים ולא ראיה, והנגזל מהם לא מייאש. ומשום הכי אי שמעינהו דאייאשו אין, אבל סתמא לא: **נחיל של דבורים**. קיבוץ שנקבצים עם המלך שלהם: **לא יקוץ את השוכה**. נתישבו דבורים על שוכת חבירו, וירא ליטלן אחד אחד שלא יברחו, לא יקוץ את השוכה כולה ואפילו על מנת ליתן את הדמים: **רבי ישמעאל כו'**. ואין הלכה כר' ישמעאל: **ג המכיר כליו וספריו** וכו'. מתניתין באדם שאינו עשוי למכור כליו, דכיון דיצא לו שם גניבה בעיר. ואיכא סהדי שאלו הכלים והספרים שלו היו, לא חיישינן דלמא איהו זבנינהו: **ישבע לוקח כמה נתן ויטל**. ויחזיר לו כליו. ולפני יאוש קמיירי: **ד אין לו אלא שכרו**. שכר כלי ושכר פעולה: **שטף נהר חמורו**. צריכא למיתני תרי בני דמתניתין. דאי תנא רישא הוה אמנא התם הוא דכי פריש יהיב ליה דמי כולה משום דבידים קא פסיד, ששפך את יינו בידיים

your honey and I expect to be paid the value of my wine [and the other agreed], the other has to pay him [accordingly]. So, too, if a river swept away his donkey and another man's donkey, his donkey being only worth a *maneh* [= 100 *zuz*] and his fellow's donkey two hundred *zuz*, and he left his own donkey [to its fate], and rescued the other man's donkey: he would be able to claim no more than the value of his service; but, if he said to him [at the outset], I am going to rescue your donkey and I expect to be paid at least the value of my donkey, the other would have to pay him [accordingly]. (5) If a man robbed another of a field and oppressors confiscated it [from the robber], if this blow befell the

whole province [i.e., they confiscated others' fields, also], he [the robber] may say to him [the owner of the field], Here, take what is yours; but if it was caused through the robber himself, he must provide him with another field. If a river flooded [a misappropriated field, the robber] is entitled to say to him [the owner], Here, take what is yours. (6) If a man has robbed another, or borrowed money from him, or received a deposit from him in an inhabited place, he may not return it to him [against his will] in the wilderness [on account of the insecurity there; but if the transaction was originally made] upon the stipulation [i.e., with the knowledge] that he was going into the wilderness, he make restoration even while in the wilderness. (7) If one man says to another, I have robbed you [or] I have borrowed money from you [or] I received a deposit from you, but I do not know whether or not I have [already] returned it to you, he has to make restitution. But if he says, I do not know whether I have robbed you [or] whether I have borrowed money from you [or] whether I received a deposit from you, he is not liable to make restitution. (8) If a man stole a sheep from the herd and put it back [there], and it

את שלך ואתה נותן לי דמי שלי, חייב לתן לו. שטף נהר חמורו וחמור חברו, שלו יפה מנה ושל חברו מאתים, הניח זה את שלו, והציל את של חברו, אין לו אלא שכרו. ואם אמר לו, אני אציל את שלך ואתה נותן לי את שלי, חייב לתן לו: ה הגזול שדה מחברו, ונטלוה מסיקין, אם מכת מדינה היא, ואמר לו הרי שלך לפניך, ואם מחמת הגזול, חייב להעמיד לו שדה אחרת. שטפה נהר, ואמר לו, הרי שלך לפניך: ו הגזול את חברו, או שלוה הימנו, או שהפקיד לו בישוב, לא יחזיר לו במדבר. על מנת לצאת במדבר, יחזיר לו במדבר: האומר לחברו, גזלתיך, הליתני, הפקדת אצלי, ואיני יודע אם החזרתי לך אם לא החזרתי לך, חייב לשלם. אבל אם אמר לו, איני יודע אם גזלתיך, אם הליתני, אם הפקדת אצלי, פטור מלשלם: ה הגניב טלה מן העדר והחזירו, ומת או

רבנו עובדיה מברטנורא

בשבילו, אבל סיפא דממילא, אימא אין לו אלא שכרו, ואי אשמועינן סיפא, הכא הוא דבסתמא אין לו אלא שכרו משום דממילא, אבל התם דבידים, אימא אפילו בסתמא יהיב ליה דמי כולה. צריכא: ה נטלוה מסיקין. אנסים גולוה מן הגזול. תרגום צלצל, סקאה. שהארבה גזולן הוא, שאוכל בשדות אחרים: אם מכת מדינה היא. שאנסו קרקע של אחרים עם זו: ו על מנת לצאת במדבר. לא שיאמר לו בפירוש על מנת שתצא במדבר ותפרעני, דהא מלתא דפשיטא היא. אלא כגון שאמר לו חבירו להווי האי פקדון גבך. דאנא למדבר נפיקנא. ואמר ליה אידך ואנא נמי למדבר בעינא למיפק, והשתא אי בעי לאהדורינהו במדבר מדהר להו: ז האומר לחבירו גזלתיך וכו'. וכגון שחבירו טוענו ברי גזלתי, והוא אומר אמת, גזלתיך אבל איני יודע אם החזרתי לך, חייב לשלם. אבל אם חבירו טוען שמא גזלתי או הליתיתך, והוא אומר אמת גזלתיך או הליתני ואיני יודע אם החזרתי לך, פטור מדיני אדם. ואם בא לצאת ידי שמים, ישלם לו: איני יודע אם גזלתיך וכו' פטור מלשלם. ומיהו ישבע שאינו יודע שחייב לו, דלא עדיף שמא מברי, דהא אי נמי הוה טעין ליה אין לך בידי כלום, הוה משבעינן ליה שבעת היסת: ח חייב באחריותו. דמכי גנבה

subsequently died or was stolen [since the owner did not know that it had been returned, it is regarded to be still in the possession of the thief, and therefore] he [the thief] would still be responsible for it. If the owner did not know of the theft nor of its return, but counted the sheep and found [the herd] complete, [the thief would be responsible in regard to any subsequent mishap. Since the owner was never aware of its theft, he also,

would not be aware, that he now had to guard his sheep better, since one of his sheep, due to the theft, may now be used to wandering outside the confines of the herd and, therefore his restoration is not complete, but if the owner was aware of the theft and he now counts and finds his herd complete, this is a valid restoration and if subsequently the animal died] he is exempt. (9) One may not buy either wool, milk, or kids from shepherds [since we assume that these articles were not their own but were misappropriated by them], nor wood nor fruits from those who watch them [for the same reason]. It is, however, permitted to buy woolen goods in Judea, flaxen goods in Galilee, or calves in Sharon from housewives [since housewives in these areas would engage in these activities with their husbands' knowledge], but in all these cases, if it was stipulated by them [that the goods] are to be hidden, it is forbidden [to buy these articles, since it is assumed that they are stolen]. Eggs and hens may, however, be bought in all places. (10) Shreds [of wool which come off during the process of cleaning] which are taken by the washer, belong to him [as the proprietor does surely not care about them], but those which the carder removes, belong to the householder [as these are of greater importance to him]. The washer may remove the three threads [at the edge; the weaver of cloth would weave the three last threads of a different color, and the cleaner would straighten the hem by removing these last threads] and they will belong to him, but more than this, belongs to the

נגנב, חייב באחריותו. לא ידעו בעלים לא בגנבתו ולא בחזירתו, ומנו את הצאן ושלמה היא, פטור: ט אין לוקחין מן הרועים צמר וחלב וגדיים, ולא משומרי פרות עצים ופרות. אכל לוקחין מן הנשים כלי (צמר ביהודה, וכלי) פשתן בגליל, ועגלים בשרון. וכלן שאמרו להטמין, אסור. ולוקחין ביצים ותרנגולים מכל מקום: י מוכין שהכובס מוציא, הרי אלו שלו. ושהסורק מוציא, הרי אלו של בעל הבית. הכובס נוטל שלשה חוטין והן שלו. יתר מכון, הרי

רבנו עובדיה מברטנורא

קם ליה ברשותיה, והשבה דעבד לאו השבה היא: ואם לא ידעו בו וכו'. מתניתין הכי מתרצא, חייב באחריותו בין מנו בין לא מנו. אימתי בזמן שלא ידעו בו הבעלים בגניבתו ובחזרתו. אבל ידעו הבעלים בגנבתו ומנו את הצאן והיא שלימה, פטור מלשלם. והכי פירושה, מת או נגנב הטלה לאחר שהחזירו הנגב, חייב באחריותו, בין שמנו הבעלים הצאן והיא שלימה בין שלא מנו הצאן. אימתי בזמן שלא ידעו הבעלים בגניבת הטלה, שכל צאן שהיא רגילה לצאת חוץ, צריך ליהדר בה ביותר, וזו הואיל ולא ידעו הבעלים בגניבתה ושהיתה למודה לצאת ולא נזהרו בה, חייב הגנב לשלם, שבגרמתו נאבדה הצאן. אבל אם ידעו הבעלים בגניבת הטלה, ואח"כ מנו הצאן ונמצאת שלימה שהחזרו הטלה הגנוב, א"כ כבר ידעו שיש צאן אחת שלמודה לצאת חוץ, והיה להם להזהר בה, ואם לא נזהרו אינהו דאפטור, ופטור הגנב מלשלם: ט אין לוקחין מן הרועים. דאיכא למימר שמא גנבו מצאנו של בעל הבית המסור להם: צמר ביהודה ופשתן בגליל. מלאכת הנשים היא, והם עצמן עושות ומוכרות. ולדעת בעליהן הוא: ועגלים הרועים בשרון. שם מקום שמגדלין בו עגלים. ושלחן ה': מוכין שהכובס מוציא. מלבן הצמר מוציא מן הצמר דבר מועט ע"י שטיפה: הרי אלו שלו. שאין הבעל [בית] מקפיד. ואם הקפיד לא הוי קפידא: ושהסורק מוציא. הסורק את הצמר והמנפצו, מה שמוציא הוי דבר חשוב ורגילים להקפיד: הכובס נוטל שלשה חוטנים. דרך בגדי צמר להניח בסוף אריגתן ג' חוטין ממין אחר. והכובס נוטלן ומשוה הבגד ומיפהו. ואם חוטין שחורין הם ארוגים בבגד לבן, רשאי הכובס ליטול

owner. If they [these last threads] were black upon a white surface, he may remove them all [as they spoil the appearance of the garment], and they belong to him. If a tailor left a thread sufficient to sew with [i.e., twice the length of a sewing needle], or a piece of extra material the width of three [fingers] by three [fingers], it belongs to the owner [as these are of importance to him]. Whatever [shavings] a carpenter removes with an adze [or plane] belong to him, but that which he removes by an axe, belongs to the owner. If, however, he was working in the premises of the owner [as a daily employee], even the sawdust belongs to the owner [since everything is in his domain and he is particular regarding anything in his own domain].

רבנו עובדיה מברטנורא

הכל, לפי שהשחור בלבן מגנה אותו ביותר: החייט ששייר מן החוט כדי לתפור בו. שהוא כמלוא אורך המחט: ומטלית שהיא שלש על שלש. גרסינו. חייט שהשוה את תפירתו וקוצע ממנה מטלית קטנה שלש אצבעות על שלש אצבעות, חייב להחזיר לבעל הבגד: מעצד. כלי שמחליק בו הנגר את פני הלוח. ושפאין שהוא מוציא דקין הן: כשיל. קרדום. ומפיל שפאין גסין: אצל בעל הבית. כשכיר יום: אף הנסורת. דק דק היוצא מתחת המקדח שהם דקים מאד. של בעל הבית:

אלו של בעל הבית. אם היה השחור על גבי הלבן, נוטל את הכל והן שלו. החייט ששייר מן החוט כדי לתפור בו, ומטלית שהיא שלש על שלש, הרי אלו של בעל הבית. מה שהחריש מוציא במעצד, הרי אלו שלו, ובכשיל, של בעל הבית. ואם היה עושה אצל בעל הבית, אף הנסורת של בעל הבית:

Gemara Bava Kamma 119a

Rav Chisda had a particular sharecropper who weighed [half of the produce instead of the usual two-thirds] and gave [it to Rav Chisda], weighed and took [for himself half of the produce instead of a third; another version is that he was exacting in weighing his portion of the produce of the field and would not yield even an inch]. He [Rav Chisda] thereupon dismissed him and quoted regarding himself: "And the wealth of the sinner is laid up for the just" [Proverbs 13:22; he was glad that he had got rid of him]. "For what is the hope of the hypocrite though he has gained when God takes away his soul." (Job 27:8) Rav Huna and Rav Chisda differed as to the interpretation of this verse: one said that it referred to the **soul** of the robbed person, for it is written: "So are the ways of every one that is greedy of gain; it takes away the life of the owners thereof;" (Proverbs 1:19) while the other said that it referred to the **soul** of the robber, because it is written: "Rob not the poor, because he is poor; neither oppress the afflicted in the gate. For the Lord will plead their cause and spoil the soul of those that spoiled them." [Proverbs 22:22-23) But what then does the other make of the words: "it takes away the life of the owners thereof?" "The owners thereof" refers

גמרא בבא קמא דף ק"ט ע"א

רב חסדא הוה ליה הווא אריסא דהוה תקיל ויהיב תקיל וְשְׁקִיל סְלִיקָה קָרָא אֲנַפְשִׁיהּ (משלי י"ג) צָפוֹן לְצַדִּיק חַיִּל חוֹטֵא. (איוב כ"ו) כִּי מֵה תִּקְוֶת חַנּוּף כִּי יִבְצַע כִּי יִשָּׁל אֱלֹהִים נַפְשׁוֹ רַב הוֹנֵא וְרַב חֲסָדָא חַד אָמַר נַפְשׁוֹ דְנַגְזָל וְחַד אָמַר נַפְשׁוֹ שֶׁל גֹּזֵל. מָאן דְאָמַר נַפְשׁוֹ שֶׁל נַגְזָל דְכָתִיב (משלי א') כֵּן אֲרָחוֹת כָּל בּוֹצֵעַ בְּצַע אֶת נַפְשׁוֹ בְּעֲלִיו יָקָח. מָאן דְאָמַר נַפְשׁוֹ שֶׁל גֹּזֵל דְכָתִיב (שם כ"ב) אֵל תִּגְזֹל דָּל כִּי דָל הוּא וְאֵל תִּדְכָּא עֲנִי בְשָׁעַר כִּי ה' יִרִיב רִיבָם וְקִבַּע אֶת קוֹבְעֵיהֶם נַפְשׁוֹ. וְאִידָךְ נָמִי

to the present possessors thereof [i.e., the robber]. But what then does the other make of the words: “And [He will] spoil the soul of those that spoiled them?” The reason [of the punishment] is given here: the reason that He will spoil those that spoiled them is because they had spoiled life [i.e., the life of those who were robbed by them]. Rabbi Yochanan said: To rob one's fellow even of the value of a *perutah* [the minimum amount of legal significance] is like taking away his life from him, as it says: “So are the ways of every one that is greedy of gain; it takes away the life of the owner thereof;” and it is also written: “And he shall eat up your harvest and your bread [which] your sons and your daughters [should eat];” (Jeremiah 5:17) and it is further said: “For *hamas* [violence] against the children of Judah because they have shed innocent blood in their land;” (Joel 4:19) and it is said further: “It is for Shaul and for his bloody house because he slew the Gibeonites.”

(II Samuel 21:1) But why cite the further statements? Because you might say that this applies only to his own soul but not to the soul of his sons and daughters. Therefore come and hear: “The flesh of his sons and his daughters.” So, also, if you say that these statements apply only where no money was given [by the robber for the misappropriated article], but if money were given this would not be so [even though the whole transaction was by threats and violence]. Come and hear: “for *chamas* [implying a purchase by threats and violence] against the children of Judah because they have shed innocent blood in their land.” Again, should you say that these statements refer only to a case where a robbery was directly committed, but if it were merely caused indirectly this would not be so; come and hear: “It is for Shaul and for his bloody house because he slew the Gibeonites;” for, indeed, where do we find that Shaul slew the Gibeonites? It must therefore be because he slew [the inhabitants of] Nob, the city of the priests [see I Samuel 22:11-19], who used to supply them with water and food [for the Gibeonites were employed there by the Priests as hewers of wood and drawers of water], that Scripture considers it as though he had slain them.

זוהר מקץ דף קצ"ט ע"א

ויזכור יוסף את החלומות אשר חלם להם וגומר. רבי חייא פתח ואמר (משלי כד) בנפול אויבך אל תשמה ובכשלו אל יגל לבך. תא חזי קדשא בריך הוא עבד ליה לבר נש דייבני ליקרא דיליה ולשמשא קמיה תדירא ולאשתדלא באורייתא וממא זילי בגין דקדשא בריך הוא אתרעי בה

הכתיב נפש בעליו יקח מאי בעליו בעליו דהשתא. ואידך נמי הכתיב וקבע את קובעייהם נפש מה טעם קאמר. מה טעם וקבע את קובעייהם משום דקבעי נפש. אמר רבי יוחנן כל הגזול את חברו שוה פרוטה כאלו נוטל נשמתו ממנו שנאמר כן ארחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח. ואומר (ירמ' ה) ואכל קצירך ולחמך יאכלו בניך ובנותיך ואומר (זואל ד') מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי בארצם. ואומר (ש"ב כ"א) אל שאול ואל בית הדמים על אשר המית את הגבעונים מאי ואומר וכי תימא נפש דידיה אבל נפש בניו ובנותיו לא. תא שמע בשר בניו ובנותיו. וכי תימא הני מילי היכא דלא יהיב דמי אבל היכא דיהיב דמי לא, תא שמע מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי בארצם. וכי תימא הני מילי היכא דקא עביד בידים אבל גרמא לא, תא שמע אל שאול ואל בית הדמים אשר המית את הגבעונים וכי היכן מצינו שהרג שאול את הגבעונים אלא מתוך שהרג נוב עיר הכהנים שהיו מספקין להם מים ומזון מעלה עליו הכתוב כאלו הרגן:

בְּאוֹרֵי־יְהוָה תְּדִיר. וְכִינּוּן דְּבָרָא קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְאָדָם. יְהֵב קַמֵּיהּ אוֹרֵי־יְהוָה וְאוֹלִיף לֵיהּ בְּהַ לְמַנְדַּע אֲרַחֲהָא מְנַלְן דְּכְתִיב (איוב כח) אִזְ רָאָה וַיִּסְפְּרָהּ הַכִּינֵיָהּ וְגַם חִקְרָהּ וּלְבַתֵּר וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן יֵרְאֵת יְיָ הִיא חֲכָמָה וְסוּר מִרְעָה בֵּינָהּ בֵּינוּן דְּאִסְתָּבֵּל בְּהַ וְלֹא נָטִיר לָהּ עֵבֶר עַל פְּקוּדָא דְמָרִיָה וְאַתְפָּס בְּחוּבֵיהּ וְכָל אֵינּוֹן דְּעֵבְרֵוּ עַל מַלְהַ חֲדָא דְאוֹרֵי־יְהוָה אֲתַפְּסוּ בְּהַ שְׁלֵמָה מְלֻכָּא דְאַתְתְּחַבֵּס עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא עֵבֶר עַל מַלְהַ חֲדָא דְאוֹרֵי־יְהוָה וְגַרְמִים לֵיהּ לְאַתְעֵבְרָא מְלֻכּוּתֵיהּ מְנִיָּה וְלְאַתְפְּלִנָּא מְלֻכּוּתָא מִן בְּנוֵי מְאֵן דְּאֵעֵבֶר עַל אוֹרֵי־יְהוָה עַל אַחַת בְּמַה וּבְמַה. וַיּוֹסֵף דְּהוּהָ יַדַּע אוֹרֵי־יְהוָה וְאֲחוּי נְפִלוּ בִידֵיהּ אֲמָאֵי גְלִגְל עֲלֵיהּוּ כָּל גְּלִגְלוּלָא דָּא וְהָא אֵיהּוּ יַדַּע אוֹרֵי־יְהוָה דְאוֹלִיף לֵיהּ אָבוּי. אֲלָא חָס וְשָׁלוֹם דִּיוֹסָף גְּלִגְל עֲלֵיהּוּ גְלִגְלוּלִין לְנִקְמָא מְנִיָּהּוּ אֲלָא כָּל דָּא לֹא עֵבֶר אֲלָא לְאַיִתְיָהּ לְאַחוּיָהּ בְּנִימִין לְגַבֵּיהּ דְּתִיאֹבְתִיָּה הוּהּ לְגַבֵּיהּ וְאֵיהּוּ לֹא שִׁבַּק לְאַחוּי לְמַנְפַּל דְּהָא כְּתִיב וַיִּצַּו יוֹסֵף וַיִּמְלֹא אֶת כְּלִיָּהֶם בָּרֶ וַיְגַמְרֻר וְכָל דָּא בְּנִין דְּלָא יִנְפְלוּן. תּוּ פְתַח וְאָמַר קְרָא אֲבַתְרִיָּה (משלי כח) אִישׁ אֲמוּנָתוֹ רַב בְּרֻכּוֹת דָּא הוּא בֶרֶשׁ דְּמַהִימְנוּתָא דְקִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בֵּיהּ כְּגוֹן רַבִּי יִיסָא סָבָא דָּאָף עַל גַּב דְּהוּהָ לֵיהּ מִיכְלָא דְּהוּהָא יוֹמָא לְמִיכָל לֹא הוּהּ מִתְקִין לֵיהּ עַד דְּשָׂאִיל מוֹזְנִיָּה קָמִי מְלֻכָּא קְדִישָׁא לְבַתֵּר דְּצִלֵי צְלוּתֵיהּ וְשָׂאִיל מוֹזְנִיָּה קָמִי מְלֻכָּא כְּדִין הוּהּ מִתְקִין וְהוּהּ אָמַר תְּדִיר לֹא נִתְקִין עַד דִּינִתְגַּוּן לִן מִבֵּי מְלֻכָּא:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer HaCharedim, 68a

מספר חרדים דף ס"ח ע"א

It is written, "I have set the Lord before me constantly." (Psalms 16:8) Because the world has its life force and existence only from the providence of God, may He be blessed, over them — for if it were to cease even for a moment, it would be destroyed and be as nothing — is it possible that one who receives such a life force should hide himself from gazing and from seeking God? This is the meaning of the verse, "The Lord looks out from Heaven upon the children of man, to see if there is an intelligent person." (ibid., 14:2) When the moon is opposite the sun, it receives its light. The same is true for a person [he should always set God before him and receive His light]. About this it is said, "In the light of the king's face is life."

כְּתִיב (תהלים טו) שׁוֹיִתִּי ה' לְנִגְדֵי תְמִיד יַעַן הַיּוֹת לְעוֹלָם חַיּוֹת וְקִיּוּם מִהַשְׁקֵפֶת הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ עֲלֵיהֶם שְׂאֵם רִגְעָה אַחַד יִפְסִיק יֵאבְדוּ וְהָיוּ כְּלֵא הָיוּ הֵיכָן לְמַקְבֵּל הַחַיּוֹת שִׁיתְעַלֵּם מִלְהַשְׁקִיף מִלְדְּרוֹשׁ אֶת ה' וְזוּהוּ (שם יד) ה' מְשַׁמֵּם הַשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם לְרֵאוֹת הַיּוֹשׁ מִשְׁכִּיל וְהִלְבְּנָה בְּשֵׂהִיא נֶגֶד הַשָּׁמַיִם תִּקְבֵּל הָאוֹר בֵּן רֵאוּי לְאָדָם וְעַל זֶה נֹאמַר (משלי טו) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וְלִכְן צָרִיךְ שָׂרְגַע לֹא יִסִּיר עֵינָי שְׂכָלוֹ מִלְפָּנָיו אִזְ יֵאָר לוֹ פְּנִים דְּכְתִיב (במדבר ו) יֵאָר ה' פְּנֵי אֱלֹהֵי. אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ מְלֵא עוֹלָם הוּא הַמְּחִיָּה אֶת כָּל רִגְעָה וְרִגְעָה וְאֵם אֵינּוּ נִרְאָה בּוֹשׁ מִפְּנֵיו וְשִׁתּוֹק בְּשַׁחוֹת עֵינָיִם וְכוּבֵד רֵאשׁ וְדַע כִּי בְּאַהֲבָה ה' הִנְכַבֵּד וְעַמּוֹ כְּאֲשֶׁר יֵאָהֵב אִישׁ אֶת בְּנוֹ תִהְיֶה

(Proverbs 16:15) Therefore, one must not, for a moment, remove the eyes of his mind from before Him. Then He will shine His face towards him, as is written, "May the Lord shine His face towards you." (Numbers 6:25) His light, may He be blessed, fills the world; it is what brings life to everything, at every moment. Even though it is not visible, be ashamed before Him and be silent with lowered eyes and seriousness. Be aware that by your love for the honored God and His people, as a man loves his son, you will be a vehicle for His kindness,

which is called the love of kindness, corresponding to the *yud* [of God's name]. And when you always give the benefit of the doubt, you will be a vehicle for the *hey* [of God's name], corresponding to [the divine] strength, whose receptacle is the palace of merit. When you speak good speech, the opposite of evil speech, and are humble like Hillel the Elder, you will be a vehicle for the attribute of splendor, which is called good speech. And it is written, "And the man Moshe was very humble," (ibid., 12:3) corresponding to the *vav* [of God's name]. And when you will be serious, and reverent of the always shining with the sparkling light that fills the world, and will always speak

with people gently and appeasingly, you will be a vehicle for the attribute of kingship, which is called the fear of God, the last *hey* of God's name. And it is called a time of favor, for the end of it is attached to the beginning. Thus you have merited to cling to your Maker by His ten spheres, and you will be called holy, in fulfillment of the verse, "Be holy." (Leviticus 19:2)

Practical Law:

Rambam, Laws of Idolatry, Chapter 12

(1) It was the way of idolatrous priests to destroy their beards. Therefore, the Torah forbids destroying the beard. It has five corners: the upper cheek and the lower cheek on the right, and the same on the left, and the tuft of the beard. One is flogged for each corner. And if someone removes all of them at one time, he is [still] flogged five times. One is not liable [to flogging] unless he shaves it with a razor, as it says, "And do not destroy the edge of your beard" (Leviticus 19:27) — shaving that is in the nature of destruction. Therefore, if someone shaves his beard with scissors, he is exempt. The person who is shaven is not flogged unless he assists. A woman is permitted to destroy her beard, if she has hair in a beard. And if she destroys a man's beard, she is exempt [from punishment]. (2) It is permitted to shave the moustache with a razor. This refers to the hair above the upper lip, as well as the hair that trails down from

מִרְפָּבָה לְחֹסֶד הַנְּקָרָא אֵהָבַת חֶסֶד נֶגֶד הַיּוֹד. וּבִשְׂתֵּהִי תַמִּיד דִּן לְכַף זְכוֹת תֵּהִי מִרְפָּבָה לַה"א נֶגֶד הַגְּבוּרָה שְׁנִירְתַק שְׁלֵהּ הוּא הֵיכַל הַזְכוֹת וּבִשְׂתֵּדַבֵּר לְשׁוֹן טוֹב הַפֶּךָ לְשׁוֹן הָרַע וְתֵהִי עֵנִי פְהִלֵּל הַזְּקֵן תֵּהִי מִרְפָּבָה לְמִדַּת הַתַּפְּאֶרֶת דְּמִקְרִי לְשׁוֹן הַטוֹב וּבִתְיָב (שם יב) וְהָאִישׁ מִשֶּׁה עֵנִי מְאֹד נֶגֶד הַיּוֹד וּבִשְׂתֵּהִי בְכוּבֹד רֹאשׁ יֵרָא וְזוּחַל תַּמִּיד מְאוּר נוֹצֵץ מְלֵא עוֹלָם וְתִדְבֵּר תַּמִּיד לְבְרִיּוֹת בְּנִחַת וּפְיוֹס תֵּהִי מִרְפָּבָה לְמִדַּת הַמְּלָכוּת הַנְּקָרָא יֵרָא ה' ה"א אַחֲרוּנָה שְׁבִשֵּׁם וּנְקָרָא עַת רְצוֹן דְּנַעוּץ סוֹפֵן בְּתַחֲלָתָן וְהָרִי זְכִית לִידְבֵּק בְּיוֹצֵרָךְ בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹתָיו וְתִקְרָא קְדוֹשׁ לְקַיִּים הַכְּתוּב (ויקרא יט) קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ:

הלכה

הרמב"ם הלכות ע"ז פרק י"ב

א דָּרָךְ בְּהֵנִי עֲבוּ"ם הִיָּה לְהַשְׁחִית זְקָנָם לְפִיכָךְ אֶסְרָה תוֹרָה לְהַשְׁחִית הַזְּקֵן. וְחָמַשׁ פְּיאוֹת יֵשׁ בּוֹ לְחֵי הָעֵלְיוֹן וְלְחֵי הַתַּחְתּוֹן מִימִין וְכֵן מִשְׁמָאל וְשְׁבוּלַת הַזְּקֵן וְלוֹקָה עַל כָּל פְּאֵה וּפְאֵה וְאִם נָטְלוֹן כָּלָן כְּאַחַת לוֹקָה חָמַשׁ וְאִינוּ חַיִּיב עַד שְׁיִגְלַחְנוּ בְּתַעַר שְׁנֵאֲמַר (ויקרא יט) וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פְּאֵת זְקֵנָךְ גִּילּוּחַ שֵׁשׁ בּוֹ הַשְׁחָתָה לְפִיכָךְ אִם גָּלַח זְקֵנוּ בְּמַסְפְּרֵים פְּטוּר. וְאִין הַמַּתְגַּלַּח לוֹקָה עַד שְׁיִסְיֵעַ וְאִשָּׁה מִתְרַת לְהַשְׁחִית זְקָנָה אִם יֵשׁ לָהּ שַׁעַר בְּזָקֵן וְאִם הַשְׁחִיתָהּ זְקֵן הָאִישׁ פְּטוּרָה; ב הַשְּׁפָה מִתַּר לְגַלְחוֹ בְּתַעַר וְהוּא הַשַּׁעַר שְׁעַל גַּב הַשְּׁפָה

the lower lip. But even though this is permitted, it is not the practice of the Jewish people to destroy it. Instead, one should shave [only] part of it so that it will not interfere with eating and drinking. (3) The removal [by a man] of the hair from the rest of the body, such as the underarm or the pubic area, is not forbidden by the Torah, but by the Sages. One who removes it is given lashes for rebellion. To what does this apply? To a place where only women remove it, so that he [a man] should not groom himself in the way that women do. But in a place where both women and men remove the hair, if [a man] removes it, he is not flogged. And it is permitted to remove the hair of other parts of the body with scissors, in any place.

הַעֲלוֹנָה וְכֵן הַשְּׁעָר הַמְדוּלְדָל מִן הַשְּׁפָה הַתְּחִתוֹנָה וְאֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מֵתָר לֹא נִהְגוּ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁחִיתוֹ אֲלֵא יִגְלַח קְצָתוֹ עַד שֶׁלֹּא יַעֲכַב אֲכִילָה וּשְׁתִּיהָ: ג הַעֲבַרְת הַשְּׁעָר מִשְׂאָר הַגּוֹף כְּגוֹן בַּיִת הַשְּׁחִי וּבֵית הָעֶרְוָה אֵינוֹ אֶסוּר מִן הַתּוֹרָה אֲלֵא מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים וְהַמַּעֲבִירוֹ מִכֵּין אוֹתוֹ מִכַּת מְרִדוֹת בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מַעֲבִירִין אוֹתוֹ אֲלֵא נָשִׁים כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְקַן עֲצָמוֹ תִּיקוֹן נָשִׁים. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁמַּעֲבִירִין הַשְּׁעָר הַנָּשִׁים וְאֲנָשִׁים אִם הַעֲבִיר אֵין מִכֵּין אוֹתוֹ. וּמֵתָר לְהַעֲבִיר שְׁעָר שֶׁל שְׂאָר אֲבָרִים בְּמַסְפְּרֵיהֶם בְּכָל מָקוֹם:

MIKEITZ FOR THURSDAY

מקץ ליום חמישי

TORAH

תורה

כיוון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

כב וַחֲזוֹתִי בַחֲלֹמִי וְהָא שְׁבַע שְׁבִלֵי אֶסְלֵא סֶלְקִין בְּקִנְיָא חַד מְלִין וְטָבִין: כג וְהָא שְׁבַע שְׁבִלֵי אֶסְלֵא נִצְוֹן לְקִין שְׁקִיפִין קָדוּם צְמָחוֹן בְּתַרְיָהוֹן: כד וּבִלְעֹן שְׁבִלֵי אֶסְלֵא

כב וַאֲרָא בַחֲלֹמִי וְהִנֵּה | שְׁבַע שְׁבִלִים עֹלֹת בְּקִנְיָא אֶחָד מְלֵאֹת וְטָבוֹת: כג וְהִנֵּה שְׁבַע שְׁבִלִים צְנֻמוֹת דִּקְוֹת שְׁדָפוֹת קָדוּם צְמָחוֹת אַחֲרֵיהֶם: כד וּתְבִלְעוּן הַשְּׁבִלִים

(22) Then, I saw in my dream — behold! Seven full, good ears of grain, growing on a single stalk. (23) And look! After them, sprout seven hardened, lean ears of grain, scorched by a [harsh] easterly wind. (24) The lean ears of

RASHI

רש"י

(23) צְנֻמוֹת — *In the Aramaic language, [the word] צְנֻמוֹת means “a rock” (see Bava Batra 18a). [Thus, when the term צְנֻמוֹת is used to describe these ears of grain, it means that]*

(כג) צְנֻמוֹת. צְנֻמָא בְּלִשׁוֹן אַרְמִי, סְלַע, הָרִי הֵן בְּעֵץ בְּלִי לְחִלּוּחַ וְקִשׁוֹת כְּסָלַע, וְתַרְגוּמוֹ: נִצְוֹן לְקִין, נִצְוֹן, אֵין בְּהֵן אֲלֵא הַנֵּץ, לְפִי שֶׁתַּרְוִקְנוּ מִן הַזֶּרַע:

they are like wood, lacking moisture, and are as hard as a rock. Thus, the translation [of צְנֻמוֹת by Onkelos here, is:] נִצְוֹן לְקִין, meaning, “their husks [stricken of kernels],” — these [ears of grain] only had their husks, since they had been emptied of their kernels. [Hence, these explanations, namely, “hard as a rock (צְנֻמוֹת)” and “their husks stricken (of kernels)” denote a complete destruction which did not actually appear in the dream, but which Pharaoh intentionally included in his description, in order to test Yosef. Yosef, realizing that such utter destruction was not destined for the world then, did not include this concept of utter